

	تاریخ : ۰۷ / ۰۳ / ۱۳۹۸ نام دبیر : پالیزبان مدت امتحان : ۸۰ دقیقه نمره :	بسمه تعالی اداره آموزش و پرورش شهرستان ایلام دبیرستان دخترانه فرزندگان آزمون علوم و فنون ادبی دهم خردادماه ۱۳۹۸	نام : نام خانوادگی : نام کلاس : تعداد صفحه : ۴
	شرح سوالات		

بارم	ردیف	شرح سوالات								
۰/۲۵	۱	الف: مبانی تحلیل متن و تاریخ ادبیات ۴ نمره نخستین گام مؤثر در رویارویی با متون متن، است.								
۰/۲۵	۲	کدام لحن برای خوانش بیت زیر مناسب است؟ «از پی توست این همه امید و بیم // هم تو ببخشای و ببخش ای کریم» الف- حماسی ب- میهنی پ- تعلیمی د- نیایشی								
۰/۵	۳	مشخص کنید هر یک از موارد زیر چه نوع متنی هستند؟ الف- موسیقی ب- بوی خاک باران خورده								
۰/۵	۴	درست یا نادرست بودن گزینه‌ها را مشخص نمایید. الف- «دری» نخستین صورت زبان ادبی فارسی نو در برابر نفوذ عناصر زبان عربی بود. ب- کتاب «اوستا» در دوره طاهریان به نگارش درآمد.								
۰/۵	۵	عبارت مناسب در ستون الف را به گزینه مناسب در ستون ب وصل کنید،(در ستون ب یک مورد اضافی است). <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td>الف</td> <td>ب</td> </tr> <tr> <td>در آغاز به پیروی از شعر عربی معمول گشت</td> <td>حکایت و مثل</td> </tr> <tr> <td>در دوره سلجوقیان به پختگی رسید</td> <td>شعر مدحی</td> </tr> <tr> <td></td> <td>شعر تعلیمی</td> </tr> </table>	الف	ب	در آغاز به پیروی از شعر عربی معمول گشت	حکایت و مثل	در دوره سلجوقیان به پختگی رسید	شعر مدحی		شعر تعلیمی
الف	ب									
در آغاز به پیروی از شعر عربی معمول گشت	حکایت و مثل									
در دوره سلجوقیان به پختگی رسید	شعر مدحی									
	شعر تعلیمی									
۱	۶	دو مورد از ویژگی‌های سبکی(زبانی،ادبی و فکری) شعر زیر را به دلخواه بنویسید. چو سهراب را دید گردآفرید // که برسان آتش همی بردمید کمان به زه را به بازو فگند // سمنش برآمد به ابر بلند سر نیزه را سوی سهراب کرد // عنان و سنان را پر از تاب کرد								
۱	۷	نوع نثر (مصنوع، موزون و...) متن زیر را با ذکر دو دلیل مشخص نمایید. «کلیله گفت: چیست این رای که اندیشیده‌ای؟گفت: من می‌خواهم که در این فرصت خویشتن را بر شیر عرضه کنم، که تردد و تحیر بدو راه یافته است، و او را به نصیحت من تفرجی حاصل آید و بدین وسیلت قربتی و جاهی یابم. کلیله گفت:چه می‌دانی که شیر در مقام حیرت است؟گفت: به خرد و فراست خویش آثار و دلایل آن می‌بینم، که خردمند به مشاهدت ظاهر هیئت باطن صفت را بشناسد. چو مرد برهنر خویش ایمنی دارد // شود پذیره دشمن به جستن پیکار								

۱	ب: موسیقی شعر ۶ نمره نمونه‌های زیر را بخوانید و درباره تفاوت عواطف و حس و حال حاکم بر فضای شعر بنویسید. الف- بر سر زدند از الم زاده بتول // تنها نه همین مریم و هاجر، که ساره هم ب- عید آمد و عید آمد، یاری که رمید آمد // عیدانه فراوان شد، تا باد چنین بادا	۸
۱	صامت و مصوت‌های (واج) گزینه‌های زیر را مشخص نمایید. الف- دایه: صامت: مصوت: ب- استاد: صامت: مصوت: مصوت:	۹
۰/۵	برای واژه‌های زیر یک واژه هم وزن بنویسید. الف- سه ب- دوست	۱۰
۰/۵	مشخص نمایید «واج» در کدام واژه صامت است؟ و در کدام یک مصوت؟ الف- صورت ب- خوردن	۱۱
۰/۵	علایم هجایی واژه «دارآباد» را یک بار با حذف همزه و بار دیگر با همزه بنویسید. باهمه: با حذف همزه:	۱۲
۱	مصراع اول بیت زیر را به هجاهای تشکیل دهنده آن تجزیه کنید؛ سپس هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید. چشم دل باز کن که جان بینی // آنچه نادیدنی است آن بینی	۱۳
۰/۵	نوع قافیه (ذوقافیتین، درونی) را در ابیات زیر مشخص نمایید. الف- روح تویی، نوح تویی، فاتح و مفتوح تویی // سینۀ مشروح تویی، بر در اسرار مرا ب- دلم را داغ عشقی بر جبین نه // زبانم را بیانی آتشیـن ده	۱۴
۱	با توجه به بیت زیر موارد خواسته شده را بنویسید. زلفت هزار دل به یکی تار مو بیست // راه هزار چاره گر از چارسو بیست الف- ردیف حروف مشترک قافیه: روی: قاعده قافیه:	۱۵
۱	پ: زیبا شناسی ۶ نمره در ابیات زیر نمونه‌های واج آرای و واژه آرای را با ذکر مورد مشخص نمایید. الف- در دل چگونه یاد تو می‌میرد؟ // یاد تو یاد عشق نخستین است ب- مکن از خواب بیدارم خدایا // که دارم خلوتی خوش با خیالش	۱۶

۰/۲۵	<p>در کدام بیت واج آرایبی محسوس تر است؟</p> <p>– ای ساربان آهسته ران کآرام جانم می رود // وان دل که با خود داشتم با دلستانم می رود</p> <p>ب- ریاست به دست کسانی خطاست // که از دستشان دست‌ها بر خداست</p>	۱۷
۱/۷۵	<p>در عبارات زیر ارکان سجع را بیابید و نوع آن را مشخص نمایید و بنویسید ارزش موسیقایی کدام یک بیشتر است؟</p> <p>الف- طالب علم عزیز است و طالب مال ذلیل.</p> <p>ب- هنر چشمه زاینده است و دولت پاینده.</p> <p>پ- خبری که دانی دلی بیازارد، تو خاموش تا دیگری آرد.</p>	۱۸
۱	<p>در هر یک از ابیات زیر شاعر از چه آرایه‌ای (ترصیع، موازنه) بهره گرفته است؟ دلیل خود را بنویسید.</p> <p>الف- دانه باشی مرغکانت برچند // غنچه باشی کودکانت برکنند</p> <p>ب- شاکر نعمت، به هر مقام که بودیم // داعی دولت به هر طریق که هستیم</p>	۱۹
۱/۵	<p>در بیت‌های زیر انواع جناس را مشخص نمایید.</p> <p>الف- موج‌ها خـواییده‌اند، آرام و رام // طبل طوفان از نوا افتاده است</p> <p>ب- ای دلیل دل گم‌گشته، خدا را مددی // که غریب ار نبرد ره، به دلالت برود</p> <p>پ- وه چه بیگانه گذشتی، نه کلامی، نه سلامی // نه نگاهی به نویدی، نه امیدی به پیامی</p>	۲۰
۰/۵	<p>در کدام یک از بیت‌های زیر لفظ «باز» جناس همسان (تام) ایجاد کرده است؟ معنای غیر رایج آن را بنویسید.</p> <p>الف- طایر دولت اگر باز گذاری بکند // یار باز آید و با وصل قراری بکند</p> <p>ب- هر که گوید که کلاغ چون باز است // نشنوندش که دیده‌ها باز است</p>	۲۱
۱	<p>ت: نقد و تحلیل (۴ نمره)</p> <p>دو مورد از ویژگی‌های ادبی متن زیر را مشخص کرده و بنویسید.</p> <p>« و بدان که نخستین چیزی که حق تعالی آفرید، قلم را آفرید؛ چنان‌که پیغامبر علیه‌السلام فرمود: اول ما خلق الله تعالی القلم. و قلم را فرمود که بر لوح بگردد و بنویس تا قیامت بخواهد بود.»</p>	۲۲
۱	<p>نمونه زیر را از نظر ویژگی‌های سبکی بررسی نمایید. (دومورد کافیست).</p> <p>« ملک گفت: آورده‌اند که بازرگانی غلامی داشت دانا دل و زیرک‌سار و بیداربخت، بسیار حقوق بندگی بر خواجه ثابت گردانیده بود و مقامات مشکور و خدمات مقبول و مبرور بر جراید روزگار ثبت کرده. روزی خواجه گفت غلام را: ای غلام، اگر این بار دیگر سفر دریا برآوری و بازآئی، تو را از مال خویش آزاد کنم و سرمایه وافر دهم که کفاف آنرا پیرایه عفاف خودسازی و همه عمر پشت به دیوار فراغت بازدهی...»</p>	۲۳

۰/۵	<p>در شعر نو زیر « قافیه » را مشخص نمایید.</p> <p>« تو را من چشم در راهم شباهنگام که می گیرند در شاخ تلاجن سایه ها رنگ سیاهی وز آن دلخستگانت راست اندوهی فراهم تورا من چشم در راهم »</p>	۲۴
۱/۵	<p>نمونه زیر را از نظر ویژگی های قلمرو زبانی و فکری بررسی کنید. (دومورد زبانی و یک فکری).</p> <p>مرا بسود و فرو ریخت هر چه دندان بود // نبود دندان، لا بل چراغ تابان بود سپید سیم زده بود و در و مرجان بود // ستاره سحری بود و قطره باران بود یکی نماند کنون ز آن همه، بسود و بریخت // چه نحس بود! همانا که نحس کیوان بود نه نحس کیوان بود و نه روزگار دراز // چه بود؟ منت بگویم: قضای یزدان بود همیشه شاد و ندانستمی که، غم چه بود؟ // دلم نشاط و طرب را فراخ میدان بود</p>	۲۵

بهار اندیشه تان از خزان نسیان در امان. پالیزبان

